Bezpečí doma i ve škole: Jak mohou školy chránit děti před násilím?

Kdy je potřeba posunout hranice odpovědnosti školy?

Mgr. **Martina Koplová**, DiS., expertka SOFA

SOFA

Dítě nežije ve dvou oddělených světech

DOMA

strach, násilí, napětí, nejistota, zanedbávání

VE ŠKOLE

agrese, únava, stažení, nesoustředění, zhoršení prospěchu

= Jedno dítě. Dva prostory. Propojená zkušenost.

Porozumět příčinám chování neznamená rezignovat na hranice.

SO
FA

Společnost posouvá hranici toho, co je ve výchově přijatelné

Odborná praxe musí tento posun následovat

- Od 1. ledna 2026 občanský zákoník výslovně odmítá tělesné trestání a zacházení zasahující do důstojnosti dítěte.
- Dítě, které je vystaveno domácímu násilí, má právo na ochranu, i když násilí není namířeno přímo proti němu.
- Úkolem školy není násilí vyšetřovat, ale včas rozpoznat varovné signály a zajistit odpovídající postup.

...aneb konec přístupu „Škoda každé rány, která padne vedle“.

SOFA

„Pavel bývá poslední týdny agresivní, vyvolává konflikty, odmítá pracovat. Dostává poznámky, rodiče jsou zváni do školy kvůli kázeňským problémům.“

Co když náročné chování dítěte není jen porušováním hranic, ale také signálem, že někdo překračuje jeho vlastní hranice?

SO
FA

Ohrožené děti potřebují být viděny včas, aby pomoc přišla dřív než nálepka

SO
FA

Odbornice a odborníci potřebují vědět, jaké jsou první kroky

SOFA

Každá odbornice/odborník vidí jen část příběhu.
Dítě potřebuje, abychom je dokázali propojit.

SO
FA

01

Preventivní program „Nejsi na to sám/sama“

Jak zajistit, aby děti samy dokázaly rozpoznat překročení svých hranic a nebály se říct si o pomoc?

SOFA

Děti potřebují znát své hranice – a vědět, kde hledat pomoc

1

ROZPOZNAT

Vědět, že některé situace doma ani jinde nejsou v pořádku.

2

POJMENOVAT

Umět mluvit o tom, co prožívají, a o svých pocitech.

3

VYHLEDAT POMOC

Znát bezpečné dospělé a další místa, kde mohou dostat podporu.

SO
FA

Mezinárodní i české výzkumy potvrzují, že děti se svými starostmi nejčastěji svěřují osobám, které jsou jim denně nablízku – tedy rodičům a vyučujícím.

Děti, které se ocitají v ohrožujících nebo nepříjemných situacích, si často neuvědomují, že to, co prožívají, není v pořádku.

SO
FA

Obsah programu

- **Metodika** pro vedení preventivního programu
- **Soubor edukačních materiálů**, které můžete využívat v průběhu celého školního roku
- **Šest animovaných videí** s příběhy vycházejícími ze skutečných situací dětí – od rozvodu rodičů přes zanedbávání až po sebepoškozování nebo chudobu
- **Pracovní listy** pro individuální i skupinovou práci žactva (část pro žactvo, část pro vyučující)

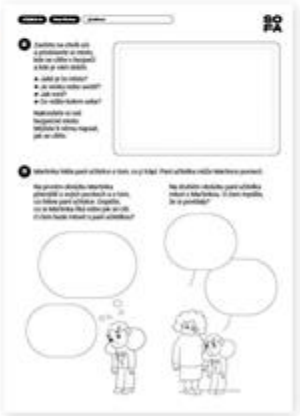
Edukační videa

Metodika pro vyučující

Pracovní listy pro žáky

Témata videí

01 hádky rodičů, domácí násilí, náročné chování žactva, ubližování druhým dětem ve třídě

02 domácí násilí, bití dětí, bití sourozenců, útěky

03 rozvod, sebepoškozování, zhoršení známek

04 přetěžování dítěte, únava, zhoršení známek, plánování času

05 zanedbání péče o dítě, rušení spánku dítěte, užívání alkoholu

06 chudoba, podpora znevýhodněných rodin, vzájemná podpora v komunitě

Co ukázala pilotáž programu?

58

vyučujících zapojených do ověřování

94 %

tříd, kde videa zaujala většinu nebo všechny děti

✓

děti spontánně sdílely vlastní zkušenosti

Citlivá témata vyžadují metodické vedení a připravenost reagovat.

SO
FA

Podpora SOFA při realizaci programu

1. **Školení**

2. **Podpora v průběhu realizace programu**

3. **Možnost případového poradenství**

SOFA

Které hranice ve škole potřebujeme držet a které posouvat?

Držet hranici proti násilí

Bezpečí a důstojnost dítěte nejsou předmětem kompromisu.

Posouvat hranice svého zájmu

Za chováním dítěte hledat souvislosti a jeho skutečné potřeby.

Propojovat hranice institucí

Spolupracovat tak, aby dítě nepropadalo mezerami mezi systémy.

Držet hranici mezi spoluprací a ochranou

Budovat důvěru s rodiči, ale nikdy neupřednostnit dobré vztahy před bezpečím dítěte.

Dobré vztahy s rodiči jsou prostředkem k podpoře dítěte, nikoli cílem, kvůli kterému bychom měli přehlížet ohrožení dítěte.

SO
FA

02

Skupinová práce

Mgr. **Klára Kujanová**, pedagožka, lektorka SOFA

SOFA

Video pro skupinovou práci

SO
FA

Děkujeme za pozornost

SOFA www.societyforall.cz